

KONTRA FERENC Elvakítja a nap

Elvakítja a nap. Egy történetnek úgy kell befejeződnie, hogy valaki visszatér a tett színhelyére. Arra megy, amerre sűrűsödik a látnivalókra éhes tömeg. Csupa báméskodó, meg-megálló ember, akik keresgélni jöttek, és mintha minden csodának és titoknak a végére akarnának járni. Csak most érkeztek, és nem is maradnak sokáig, máris otthonosan mozognak körülötte a téren, mégis ő lesz köztük az idegen. Aki előbb pillantja meg, amit keresett, mint gondolná, mert ez a város olyan kicsi lett, olyan szűkek az utcái, mert minden úgy történik, ahogyan az ember emlékeiben lenni szokott: minden összemegy, ha a valósággal szembesülnek az emlékek. Az egyetlen, ami összeköti az emlékeket a jelenvalóval; beleszédül egy kicsit, a fűszeres levegő egyszeriben ritkább lesz körülötte, érzi az Arno felől érkező fuvallat legapróbb rezdülését, mint aki meztelen, a léptek könnyűek, és áll a kockaköveken, mint régen, csak egyetlen dolog emelkedik fölé óriásként: a saját teste. Sosem látta, mégis felismeri kékeszöld tekintetében a saját tekintetét, mintha el sem múlt volna annyi év. Lepillant rá: itt vagy hát, megérkezted. Már nem nézhet vissza rá, a pajzson visszatükröződik a fény, elvakítja a nap.

Az Angyalvár, ahonnan megszökött, mintha visszavárta volna. A lándzsás zászlók alatt a széttárt sasszárny olyan volt, mint egy széthúzódó, baljós mosoly. Kétnapos hajsza után a San Vincenzoal Volturno apátság katakombáiban elfogták és visszavitték. Amikor a torony alatti udvarba értek vele, egy kis pihenőt tartottak, inni adtak neki favödörből, aztán letaszígták egy szűk csigalépcsőn koromsötét, nyirkos cellájába a kert mögé, ahol tarantulák és páncéltetvek tenyésztek. Rálökték egy földre vetett dohos derékaljra.

A Krisztus-szobor őrzésére épült bástya, alatta a börtöncella lehet akár jövődöbéli otthonom is, és a magam javára fordítom a várakozást, mondta hangosan, és meglepődött, amikor hangját megsokszorozódva visszahallotta. A föld alatti járatokat visszhang járta be.

Másnap az örök maréknyi főtt kölest hoztak neki füstös cserépedényben. Azt kérte tőlük, hogy adják be néhány könyvét.

Részlet a szerző kiadónknál megjelenő, *Angyalok regénye* című művéből.

Örülj, hogy enni kapsz.

Nem tartozom ezért hálával senkinek.

Parázna képeket festettél.

A művészetben miféle paráznaság lehet?

Fiatal lányokat vetköztetted le. Mit gondoltál, mindent megengedhetsz magadnak?

Akkor legalább a Bibliát hoztátok ide. Imádkozni fogok azokért a lányokért, akik azt hazudták a poroszlók várkapitánya előtt, hogy erőszakkal téptem le a ruháikat.

De nem méltatták válaszra. Beszámoltak a várnagynak a fogoly állapotáról, aminek mégis lett némi foganatja, mert harmadnap bevitték a bibliáját. Amikor a többi könyve felől érdeklődött, az volt a válasz, hogy ez éppen elég lesz a bűnbánathoz.

Mozogni nemigen tudott a kifecamodott lábával, a szükségét végezni is nagy erőfeszítések árán vonszolta odébb magát, hogy a szalmával tömött zsákot, amit párának használt, ne piszkítsa össze. Naponta egyórányi fény jutott csak be a szűk nyíláson keresztül az odúba. Csak az alatt olvashatott, olyan volt, mint egy fényliturgia; a nappal és az éjszaka többi részében türelmesen feküdt a sötétben, várta a halált. Elgondolta, mennyivel könnyebb lett volna hóhérbárd alatt kimúlni, és a gondolatra kellemesen elnehezült a feje. Szervezete lassan alkalmazkodott a purgatóriumhoz.

A tizedik zsoltár első sorát ismételte, a Qui habitat in ajutoriumot. Olyan áhítattal merült el a Bibliában, ha tehette volna, csakis olvasással töltötte az időt, minthogy azonban hiányzott a napvilág, minden baja elővette, és olyan gyötrelmessel töltötte el, hogy már-már azon volt, kioltja az életét, de a kését elvették, nem tudta, miképpen vihette volna véghez.

Kint eleredt az eső, befolyt börtönébe a bűzös lé. Totyogott a latyakban. Megérezett valami szokatlant a lába alatt. Ilyen a gondviselés. Kiasott a sárból egy fatuskót, szétfeszítette, abból eszkábált egy lebillenthető csapdaféleséget, és úgy irányította, hogy a fejére zuhanjon. Felállította a szerkezetet, és amikor rászánta magát, működésbe akarta hozni, valami lát-hatatlan erő megragadta, és vagy négyrőfnivel odább taszította. Elájult, ahogy a falnak csapódott, és ott is maradt hajnaltól estig. Addigra már többen is benéztek hozzá, hogy mozdul-e. Csak arra neszelt fel, amikor a várkapitány lépett be.

Hát ilyen véget érdemel egy messze földön híres mester?

Miért lennék az?

Hiszen te voltál századunk elsősülött gyermeke.

E szavakra kinyitotta a szemét, és látta, hogy papok állják körül.

Micsoda bűz! Azt mondták, hogy halott, hűledeztek. Holtnak is hittem, mentegetőzött az egyik őr.

Már nem volt lélek benne, erősítette meg a másik.

Felszedték a földről, kihordták a rothadó, bűzlő derékaljat, és szóltak a várnagynak, az pedig rendelkezett, hogy adjanak neki újat.

A rab elgondolkodott, miféle isteni hatalom menthette meg a saját cselekedetétől. Aznap éjszaka egy ifjú alakjában megjelent álmában egy angyal.

Azt kérdezte tőle, tudja-e, ki kölcsönözte a testét, melyet idő előtt tönkre akart tenni.

Azt válaszolta, hogy mindent a feltámadás fiának köszönhet.

Akkor hagyd, hogy ő vezessen téged, és ne kételkedj a megváltásban, hiszen magam gördítem el a követ azok útjából, akik megérdemlik, mondta az angyal.

Már abban sem volt biztos, hogy amit látott, valóságos volt-e, vagy csak lázalmának szülötte. Csak érezte homlokán a szárny érintését.

Másnap, amikor eljött a fény sugar, körülnézett a cellában, pillantása egy málladozó téglára esett. A tíz körmével szedte ki a falból, és nekilátott a munkának. Mivel semmi más eszköze nem volt, egy kődarabbal kezdte örölni a téglát. Az aprólékosabb részeket a szemfogával véste ki. Szobrot formázott, az angyalét, aki a Hatalmasságok, az Uralmak és az Erősségek angyala volt egy személyben, aki megmentette az életét. Napokig tartott, mire kész lett vele, az őr persze ezt is kileste, és jelentette alázatosan a várnagynak. Így esett, hogy mire az írnok lemásolta a rab megöletésére kiadott parancsot, a várnagy nem írta alá, hanem széttepte. Elkoboztatta a szobrocskát, aztán kihajította a rabot a vársáncba.

Mindazért, amit eddig csináltam életemben, nekem semmi sem járt, lássátok csak a kezem nyomát mindennap a pénzeiteken, amivel elárultatok

engem, kiáltotta fel a vár fokára, hogy meghallja, az is, aki ott áll hosszú köpenyben, mint egy ragadozó madár. Aki rosszabbat tesz annál, mint amit én valaha elkövettem, annak nem bocsátok meg!

Kivonszolta magát az útra. Ott hevert egy darabig a sárban, aztán mintha megrezgett volna alatta a föld. Lódobogást hallott.

*

Fűszeres forralt borral melengette a kezét, nagyot kortyolt a kupából, mintha sosem akarna felmelegedni. Kicserepedett a szája a láztól. Lába még sínben volt, párnákra polcolta. A műhelyében ült, nézte a kandalló fahasábjai felett összecsapó lángokat.

Egy aprócska tégelyben ólmot olvasztott.

Dermesztő hideg volt, mint akkor. Az apja nézte ilyen hosszán a tüzet, és a lobogó fényben egy virgoncan fickándozó gyíkforma kis állatot vett észre. Rögtön tudta, mi az. Hirtelen lekevert egy pofont a fiának. Keservesen sírva fakadt. Aztán az apja vállára tette a kezét, és gyengéden csitítgatta.

Kedves fiam, ezt nem valami rosszaságért kaptad, hanem azért, hogy emlékezz: az

a gyíkcsonka ott a tűzben szalamandra, és eddig tudtommal senki emberfia előtt nem mutatkozott.

Aztán homlokon csókolta, és egy tallért nyomott a markába, rajta a firenzei liliommal, hogy sose felejtse el.

Ez az érme vezérelte a művészet felé, elhatározta, ha addig él is, ilyeneket készít majd, hogy az ő keze nyomán érintse meg mindenki a pénzt, és általa becsülje meg a vagyonát. A nyakában hordta mindig egy vékony bőrön a tallért, amit az apjától kapott, és valóban örökre megjegyezte a látványt: semmi sem lehet szebb a földön, mint az, ami magának a kisugárzásnak a fénye, a tűz. Ezért minden test közül a tűz az, amely önmagában szép, mert a legkönnyebb, és a legközelebb áll a testnélküliséghez, és egyedül ez nem foglal magába más

Korpusz (barokk, bronz öntvény, fainstalláció, keretezett textil háttér)

elemet. A többi test bele is veszik a sötétségbe, ha a tüztől eltávolodik.

Ahogy a lángokat nézte, azon töprengett, hogy a tűz lehet vakító fény, melybe nem lehet beletekinteni, ahogy a napba sem, de kellőképpen megszelídítve, mint amikor gyertyafénnyé válik, lehetővé teszi a fényvel és árnyékkal folytatott játékot, az éjszakai virrasztást, amelynek során egyetlen magányos láng kényszeríti arra sötétségben szétfoszló lobogásával, hogy használja a képzeletét.

Az ólom megolvadt közben, és szétfolyt a kövön, ebből próbálta megfejteti a holnapot. Először minden öntvény fehér, csak az emberi kéz ragyogtatja fel, akár a gyémántot, és ezáltal lesz mindegyiken ott a sors keze: amit teremtünk, azzá válunk.

Miközben öltözött, ezt a kifényesedett foltot nézegette, a herceghez készült. Még sántított egy kicsit. Láttá, hogyan verdesnek a szárnyak a tűzben.

Mindannyiunknak van példaképe. Mindenki hasonlítani szeretne valakire. Valamit irigyel tőle, a hatalmát, a képességeit, a szépségét, a tisztaságát, az erejét vagy a tudását. És azt irigyli mindenki, akiben ezeket a tulajdonságokat megtestesülni látja. Van, akiben megszállottsággá válik, hogy egyenesen az istenektől eredeztesse földi hatalmát. Lehet, hogy sosem mondja ki hangosan, mégis hajtja valami, egy belső hang diktálja az ambícióit. És egyszer elárulja magát. Erre gondolt, amikor a vártorony börtönablakából megpillantotta I. Cosimo de' Medici herceget, pedig még azt sem tudta, hogy kicsoda. A herceg viszont tudta, hogy van ott egy rab, akit céljai érdekében ki kell szabadítania.

Először csak egy mellszobrot rendelt tőle, hogy próbára tegye.

Fogjon hozzá, Mester, csak ennyit mondott neki, amikor először meglátogatta.

Könnyű, milánói agyagot hozatott a munkához, amit gyorsan tud formázni, hogy minél élethűbben alakítsa az arcvonásokat, mert látta, hogy mennyire türelmetlen a herceg. Legyenek minél nemesebb vonások, kétség se férjen egyenességéhez, arra gondolt, hogy a hiúságát ezzel elégítheti ki leginkább. De nem is a megrendelés miatt, inkább saját maga miatt kellett gyorsabban dolgoznia, hogy a vonásokat még a kezében érezze, éppúgy, mint ahogy festő az ecsetét, hogy azt a vonást örökítse meg, amelyik a legjellegzetesebb. Lehet, hogy az arcon csak pillanatokra jelenik meg az a vonás, mégis elárulja a jellemet.

Hazament, és napokig nézegette a rajzait, először agyaggal próbálkozott. Amikor az agyag megkötött, egy szörnyeteg tekintett rá.

Aztán viaszból készítette el a herceg fejét, méretarányosan. Ezzel már elégedett volt. Vitte a szűk utcákon a hóna alatt. Aztán fel a lépcsőkön. A Mester türelmetlenül toporgott az asztal előtt az ebédlőben. Eddig olyan sürgős volt, most pedig... A herceg keze mintha véres lett volna. Két kézzel tömte magába az ételt.

Győzködöm magam, hogy van valami undorító a toszkán juhsajt, a bazsalikom, a paradicsommártás és a füstölt kékhal együttesében... de néha mégis erőt vesz rajtam a szégyenteljes vágy, és nem tudok ellenállni ennek a szaftos kombolettónak. Egyenesen a flottakikötőből hozták. Megkóstolja?

A Mester látta, hogy az invitálás csak formáság, hiszen a tál már szinte teljesen üres volt. Azt gondolta, hogy a műve most mindennél fontosabb. Térjünk végre a tárgyra. Fehér vászonból takargatta ki, mint valami törékeny kincset. Azt várta, hogy a herceg legalább összecsapja a tenyerét az ámulattól.

A herceg azonban közömbös maradt, gyanakodva méregette saját vonásait. Körbejárta az asztalt.

Tényleg ilyen lennék?

Törölgette a szalvétával az arcát, a szakála is tele volt paradicsomdarabokkal. Aztán kelleetlenül elhúzta a száját. Valamit hiányolt róla: a páncél mellvértjéről a díszet, Medúza levágott fejét.

Az ember azért jött, hogy uralma alá hajtson mindent, és ehhez két alapvető tulajdonsággal rendelkezett. Az egyik az értelem. A másik, hogy feltétel nélkül hajlandó volt elpusztítani bárkit és bármit, aki vagy ami az útjába került.

Ilyen lennék, kérdezte higgadtan a herceg.

Csak őszinte volt. Legalább sikerült megfejtennem egy álmot, amely arról szól, hogy az ellenség nem mer betörni Perszeusz országába, mert Medúza feje jól védi a békét. A példakép jelét kell tehát a mellén viselnie.

Miközben a herceggel társalgott, rájött, hogy a jelképek a saját vonásainál is fontosabbak. Mintha a díszítés tenné azzá, ami. A művész persze megrendelésre dolgozik, és akkor jár túl a megrendelője eszén, ha a saját mércéit magasabbra teszi. Az arcvonásokkal leleplezi a herceget, aki cserébe kap érte egy tökéletes Medúszafejet a mellvértjére.

Az apród, akinek ruháját Firenze lila-arany selyemzslájából varrták, most kiment az ebédlőből, és még ugyanazzal az ajtónyitással lihegett be a nyomában Bandinello. A herceg ingerülten, fagyosan fogadta.

Mi járatban van ilyen bejelentetlenül?

Bandinello még csak nem is válaszolt, testbeszédével akaratlanul is kifejezte, hogy hozzá képest a Mester csak egy szökött fegyenc, és a hírek gyorsan terjednek, az irigysége vezérelte oda, mert nem tőle rendelte meg portréját a herceg.

Rögtön az asztalon álló viaszbüsztöt fürkészte. A maga kelletlen vigyorával fejszóválva azt mondta, hogy aki ezt készítette, annak fogalma sincs az anatómiáról. A szobrásznak egy ötvös csak a patkókovácsa lehet.

A Mester csak hallgatott, rezzenéstelenül állt, hátal a jövővénynek. Mikor szánalmas fecsegését befejezte, amiből kirítt a féltékenység, várt egy kicsit, hogy higgadt hangon tudjon visszavágni.

A kegyelmes herceg úr nagyon jól tudja, hogy Baccio Bandinelli minden ízében romlott, az volt mindig is. A legfennköltebb szépséget is a legalantasabb rútságga alacsonyítja. Én azonban, aki mindenben csak a szépet keresem, közelebb járok az igazsághoz.

A herceg szemlátomást kedvét lelte az érvelésben, Bandinello viszont alig bírt magával, bizonyítania kellett, hogy nincsen nála nagyobb művész Toscanában; feszengett, és amúgy is csúnya, sebhegyektől heges arcát a legéktelenebb fintorokba torzítva mondta:

Theoria sine praxis sicutrota sine axis.

A herceg elindult az oszlopcsarnokon át az alsó terem felé, Bandinello a sarkában. Köpenyegénél fogva a Mestert is utánalódították a szolgák, követték a herceget a fogadóterembe, ahol először ő foglalt helyet egy ovális márványasztal előtti trónszerű, támlás széken. A két vetélytárs pedig, mint a jobb és a bal lator, a herceg két oldalán ült egy-egy báránybőr zsámolyon. A szolgák a falnál álltak, mint a szobrok. A hercegnek csak egy mozdulatába került, hogy egy kancsó bor és kelyhek kerüljenek az asztalra.

Bandinello szólalt meg először.

Szóvá kell tennem, hogy egymást követik a méltatlanságok ellenem. Nagyuramnak ezt meg kellene torolnia. Amikor a Herculest és Casust ábrázoló szobrot lelepleztem, száznál is több gúnyszonettet akasztott rá a csöcselék, nem értették a dinamikáját, a szobor nagyszerűségét, amit csak a kivételesen intelligens elme érthet, mint amilyen kegyed.

Mivel a herceg erre nem kívánt reagálni, a Mesternek adta át a szót, aki váratlan párhuzamot talált.

Amikor viszont Michelangelo Buonarroti megnyitotta a Medici-kápolnát, feltárva csodálatos alak-

jait, akkor száznál is több szonettel dicsérte ugyanez a „csöcselék” a szépség művészetét.

Bandinello úgy felbőszült, majd’ megpukkadt mérgében.

Mi kifogásod a szobrom ellen?

Elmondom. Ha már az anatómiát említetted az imént, szobrod bizony alapjaiban híján van annak. Ha Herculednek levágnák a haját, abban a koponyában bizony az észnek szemernyi helye sem maradna, az arcról sem derül ki, hogy emberé-e vagy egy herélt oroszláné, mivel csak sörénye van, egybe sincsen. A fejnek semmi köze a figurához, és olyan szerencsétlenül áll a két csapott váll között, mintha csak úgy odadobták volna. Egy gnóm, holott hősnek kellene lennie. A mellkasa sem embert formáz, hanem falnak döntött dinnyés zsákot. Nem derül ki, melyik lábára támaszkodik és melyikkel próbál erőt kifejteni. Nincsenek izmai. A karok is úgy lógnak, mintha még sosem láttál volna ruhátlan embert. Hercules és Casus lába úgy érintkezik, hogy ha szétválasztanánk őket, egyiküknek sem maradna lábikrája. Ráadásul Hercules másik lába mintha a talapzatba süppedt volna, vagy talán sánta volt, mert rövidebb egy rőffel a bal lába.

Arra már nem futotta Bandinello türelméből, hogy Casus alakjának szarvashibáit is végighallgassa, ingerülten közbevágott.

Mégis mit kellett volna tennem?

A herceg a Mesterre nézett.

Egy művész hús-vér embereket tanulmányoz, ha ábrázolni szeretné őket.

Csak nem képzeled, hogy a műtermemben két ölelkező pucér férfit nézegettem volna hetekig?

Éppen az a baj, hogy ezek valóban ölelkeznek, holott birkózniuk kellene.

Fogd be a szádat, szodomita!

A herceg szigorúan ingatta a fejét, mint akinek sérti a szó a fülét. A cselédek kuncogása a kárörömé volt, a megbélyegzés sercegése. A sértés hallatán a Mester dühbe gurult, de aztán kitalált gyorsan valami csattanósat.

Te nem tudod, mit beszélsz! Adná Isten, hogy értek e nemes művészethez, melynek – és ez írva van – Jupiter és Ganümedész hódoltak, itt a földön pedig a legnagyobb császárok és hercegek lehetnek részei. A magamfajta egyszerű ember, egy szökött fegyenc nem érhet föl odáig.

Erre senki sem tudta visszafojtani a nevetését, a herceg hahotája volt a leghangosabb.

*

Teleokádták az inasok Firenze utcáit, minden bűzlött már az ingyen chiantitól és ürüpecsenyétől. Francia udvari zenészek aludtak szanaszét a palota folyosóin. I. Cosimo de' Medici feleségül vette a nápolyi alkirály, Toledói Péter tizenhat éves leányát, Eleonóra hercegnőt. Házasságkötése után a herceg a Palazzo della Signoriára költözött, ahol kétszáz svájci és német gárdista vigyázott a biztonságára.

Egy év múlva felépítette Firenze tengerparti flottáját, amely jelentős szerepet játszott a lepantói tengeri ütközetben. A vezérhajó mindig a kikötő legfelső részén állt, a mólóhoz kötve, hogy minél függőbben kijusson a nyílt vízre. Itt állomásoztatta a testőrségét teljes készütségben, láncinges, sisakos egyenruhában, hogy szükség esetén villámgyorsan tengerre kelhessenek. Az árbocokon a Fiorentina-lila és arany heraldikás szalagokat tépkedte, lengette hosszú sávokban a szél. Magával vitte a Mestert is, hogy büszkélkedjen hét hajóból, hét bárkából álló flottájával, és kíváncsian várta a véleményét.

A hajó orrára kellene valamit faragni, ami jellemző, valami ijesztőt, amitől a halak is megrémülnek, ami megóvja minden bajtól. Olyan legyen, mint a katedrálisok vízköpő szörnyei.

Milyen igaz, mennyire igaz, nézett a hullámokat megtörő sziklák felé a herceg. Majd gondolkodom rajta. Most megmutatom a környéket! Itt van mindjárt ez a hasadozott kérgű fa. Nézze csak a korona formáját és a virágok állását. Sajnos nem érjük el őket.

De arra jött egy zsákokkal megrakott szekér. A rajta zötyögő siheder felágaskodott, és letépett nekik egy ágacskát. A Mester szemügyre vette a különös virágokat. A kagylónyi ragacsos, hamvas kékeszöld rügyek olyanos voltak, mint a csukott illatszeres szelencék, a természet igazi ötvösmunkái. Tapintásra egyszer csak ledobták a belülről feszítő porzósálak a burokfedelet, a szirmok sugarasan szétterültek, és előttük nyílt ki a világoskék tengeri rózsza.

A nap sugaraitól izzó, szikrázó meredek partfal lábánál helyenként olyan dús volt a vegetáció, hogy alig tudtak átgázolni rajta. A Mester elragadtatva nézte a sok új növényt, és elismerte, hogy még sosem látta őket a természetben, legfeljebb Sandro Botticelli képein. Ott volt például a trombita formájú, nagy virággal kevélykedő redősirom, más néven csattanó maszlag, de nevezték csodafának is. A rózsaszín babért is először látta. Óvatosan lépkedtek a többségükben egyébként ártalmatlan

kígyók miatt, jó néhányat láttak, amint léptük zajára a kövek közé siklanak. A Mester szórakozottan nézelődött, minden apróságban örömét lelte. Csak a herceg nem vesztette el az időérzékét, próbálta diktálni a tempót, hogy most már érjenek végre a lovakhoz. Alkonyodott, mire felkapaszkodtak a vízmosásból.

Elindultak a falu felé, nagyon tompán hallották az angeluszra hívó harangszót. Alig látható ösvény kanyargott a réten át a falu felé. A Mester megjegyezte magának az ismeretlen ösvényt, igazi menekülési útvonalnak számított, lerövidítette az utat a kikötő felé. Már jócskán ellovagoltak, de még mindig a fülükben csengett a távoli Úrangyala.

A herceg az úton hazafelé elmesélte a Mesternek, mit forgat a fejében. Egy szobrot szeretne a háza elé, talán a térre, vagy inkább a félig nyitott loggia párkányára állítani. Egy olyan szobrot, ami valóban jelképes. A görög mitológia kortalan, erkölcsi tisztaságot sugárzó alakja Perszeusz volt, őt kellene megformálni, csillagképe fényesen ragyog a város felett.

A Mester persze mindjárt a levágott Medúzafejlé gondolt a mellvérten. A hadvezérre, aki legyőzi az ellenséget. A férfitra, aki megmenti a lányt a tengeri szörnytől, és feleségül veszi. Eleonóra hercegnőt ezzel lehetne igazán elbűvölni.

Az egész város dicsőségére állítanám, mondta a herceg. Kibontakoztathatnád a fantáziádat és a tehetségedet. Michelangelo már márványba faragta *Dávidját*, most megmutathatnád, mire mész a bronzal.

Nagyon sokba kerülne.

A herceg megállt, és egy bőrrerszényt vett elő. De nem pénz volt benne.

A Mesternek tátva maradt a szája, amikor előkerült belőle az angyalszobor, amit a fogával faragott a várbörtön cellájában. Az ör persze ezt is kileste, és jelentette a várnagynak, akkor vették el tőle, és most így látta viszont; csak a napfényben mutatkozott meg, valójában milyen jól sikerült.

Ezt a szobrot kell elkészítened az én dicsőségemre.

A Mester elgondolkodott, hogyan kapcsolta össze a herceg ezt a két teljesen különböző alakot, mármint akinek ő gondolta, és azt a másikat, akit a mitológia emelt a magasba. Az egyik szem hatalmasnak és legyőzhetetlennek látja azt, akihez a másik fohászodni akart, hogy mentse meg az életét. Egyikük legyőzhetetlen hősnek képzelte magát, míg a másikuk utánozhatatlan művésznek.

*

Erős, szőrös lapátkezelével végigsimította kopaszodó homlokát, és amikor elvette a tenyerét az arca elől, bozontos szemöldöke összevissza meredezett, és mindig gyanakvó nagy szemében egy narancssárga gömb visszaragyogott. Négyszög alakú kertjének közepén ült, a leánderbokor árnyékában. Késével egy narancsot hámozott, olyan vékony spirálban ereszkedett a lába elé a héja, hogy már leért a köre, de óvatosan, vigyázva bontotta ki, hogy a leve se csorduljon, és a narancshéj se szakadjon le. De a súly nem bírta tovább, a héj lehullt a köre és összetekeredett, mint egy ijedt szalamandra.

Ekkor termett előtte Pietro, és megkérdezte, hogy vajon ezt miért csinálja. Ennyire unatkozik?

A Mester még mindig az összetekeredett sárga héjat nézte, mint a szalamandrát, és megrökönyödött rajta, hogy ami ilyen szabályos, nem is lehet emberi kéz műve. Aztán feljebb emelte a tekintetét, a fiú lábára, az ingére, a mellén keresztbe font karjára. Ahogy ott állt, egyik lábát előrevetve, mint aki inas létére – csak így – meg merte szólítani, az inasok hercegének tűnt. Talán nagyobb hőstettekre is képes lehet, gondolta a Mester.

Először annyira bonyolultnak képzelte a munkát, hogy hónapok múltak el, és fogalma sem volt arról, mégis milyennek kell lennie egy hősnek, akire éppúgy felnéz majd a pápa és minden írástudatlan híve. Hány testből kell majd összeraknia Perszeuszt, hogy tökéletes legyen? Már kazalban álltak a rajzok különböző korú férfiakról, karokról, arcokról, hátizmokról. És most egyszeriben azon töprengett, hogy valójában hány évesnek kell lennie.

Gyere be a műterembe, Pietro, lerajzollak.

A fiú büszkén követte, mint akit nagy megtiszteltetés ér.

A Mester egy tollal gyors vonalakat rajzolt egy durva merített papírra.

Pietro leült a padra, félprofilba emelt fejjel és arcára erőltetett mosollyal várta, hogy most őt lerajzolják.

A Mester türelmetlenül rászólt, hogy vegye már le az ingét.

Azt már nem.

Miért, még sosem fürödtél az Arnóban?

Az más.

A Mester elgondolkodott, hogy elzavarja, és hívjon valaki mást, aki pontosan azt teszi, amit akar, engedelmesen pózol, vagy pazarolja az idejét erre a

kis makacs mitugrászra. Közben körbejárta. Ráférne egy alapos mosdatás. Látszik rajta, hogy gyerekkorától halaskosarakat rakott a piacon. Érződik is rajta. De legalább arányos a testalkata, és kiválóan edzett, pontosan kirajzolódnak mozdulatának izomvonalai, ilyesmit nem olyan könnyű találni. Arcának pedig megjegyezhető toszkán karaktere van.

Mi zavar tulajdonképpen? Hogy le kell vetköznöd?

Tudom, hogy az milyen. Láttam már. Egy medálhoz modellt ülni, kész röhej. Láttunk ilyent az udvarról, leskelődtünk a többiekkel, és jókat nevtünk azokon, akik itt mutogatták magukat, voltak köztük hájas, gusztustalan hölgyek, akik azt hitték magukról, hogy gyönyörűek. Az meglátszik, hogy ki milyen. Meg az is, hogy ki mit képzel magáról.

Persze, egy meztelen testen semmi titok nem marad.

De engem ne nézzen senki.

Akkor sosem lesz belőled szobor.

Nem is akarok szobor lenni.

Pedig itt művészetről van szó. Gyűjts délután fenn a dombokon nekem bíbortetűt, a kúszónövények levéltövéneél szeretnek tanyázni. De vigyázz, keserű íze van, az tarja távol az ellenségeitől.

Akkor meg mire való?

Senkinek se áruld el a titkot: abból nyerem a karmazsinvörös színt.

Hiszen ötvösmester, azért lettem az inasa. A festék a mázolóknak való!

Honnan tudhatnád, mire kell az nekem? A legfontosabb dolgokat a legnehezebb elmondani. Ha ezekről beszélsz, nevetségesnek érzed magad, hiszen szavakba öntve összezsugorodnak. Amíg a fejdedben vannak, határtalannak tűnnek, de kimondva jelentéktelenné válnak. Ám azt hiszem, többről van itt szó. A legfontosabb dolgok túl közel lapulnak ahhoz a helyhez, ahol a lelked legféltettebb titkai vannak eltemetve, irányjelzőként vezetnek a kincshez, amit az ellenségeid oly szívesen lopnának el. Ha mégis megpróbálsz beszélni róluk, a hallgatóságtól csak furcsálló tekinteteket kapsz cserébe, egyáltalán nem értenek meg, nem értik, miért olyan fontos ez neked, hogy közben majdnem sírva fakadsz. És szerintem ez a legrosszabb. Amikor a titok nem miattad marad titok, hanem mert nincs, aki megértsen.

*

Pietro a kökerítésen lógatta a lábát, és várta a fejleményeket. Az üvegcsét nézegette a Mester, elégedett volt vele.

Ennyi éppen elég lesz, hogy egy széles, fehér selyemkendőt befessen vele.

Egy porcelántégelyben lisztfínomságúra őrölte. Felforralta az edényben a vizet, egy kis citromlevet csöpögtetett bele, hozzákeverte a port, aztán estig ázni hagyta.

Másnap az udvaron kiterítette a kendőt a többi mosott ruha mellé a kötélre. Leült a leánderbokor alá, mintha csak azt várná, hogy megszáradjon. Elégedett volt a munkájával, a kendő közepén kirajzolódott a szabályos napkorong, mint amikor egy kormozott üvegen át figyelték a napfogyatkozást. Ilyen vörös kendőt hordtak a határőrök is a derekukon, hogy messziről meg lehessen őket különböztetni.

Kitaláltam, hogyan lehetsz láthatatlan.

Ahhoz bűvésznek kellene lennie.

Még hozzá úgy, hogy te magad se láss közben semmit. Csak elképzelsz egy narancsot, ahogyan megérik a fán. Ennyi benne a trükk. Annyi ideig képzelenség csukott szemmel állni, a lábad bírja, de a szemed nem. A szemed persze ki is nyithatod, és a vörös szín megnyugtat. Te magad kötöd be a saját szemed, mielőtt az inged levetnéd, akkor nem zavar, ha néznek. Senki sem ér hozzád egy ujjal sem, nem leskelődik senki az ablakon, a szobor pedig csak a tükörképed lesz, és ha ezt is tudod, akkor már semmi szégyellnivalód nem lesz.

Nem vagyok szégyenlős.

Ha megérted, mi miért történik, elmúlik a félelmed, elmúlik a görcs, és természetesen viselkedsz akkor is, ha valójában csak mozdulatlanul állsz. Kemény fizikai munka lesz, sokkal nehezebb, mint a halhordás a piacon. Egy szobornak minden szögből tökéletesnek kell lennie, nem úgy, mint Bandinello idétlenségeinek: azok inkább domborművek, éppen csak kiléptek a falból, és igazából csak előlnézetük van.

És csak álljak bekötött szemmel, annak mi értelme?

Legalább nem feszengsz, nem lesz kínos, hogy valaki figyel, miközben rajzol, majd megformál. A művészek modell alapján dolgoznak, mert különben olyanok, mintha az ő szemük volna bekötve. Ha beszélek hozzád, akkor nem törödsz vele, hogy én látlak-e egyáltalán, akkor a mesére koncentrálsz, ami azért is jó, mert pontosan tudni fogod, hogy most éppen ki vagy te, mintha színpadon állnál, és el kellene játszanod a szereped. Az izmaid azt is elárulják, mire gondolsz, mennyire tudod beleélni magad a szerepbe. Vagy inkább ne is éld bele magad, csak azt képzeld el, milyen lennél Perszeuszként. Ahhoz

viszont meg kell ismerned a történetét. Át kell hozzá alakulnod. A színészet nem olyan jó példa, mert az szerepjáték. Nekem nem kell pózolnod, és úgy tenned, mintha ő lennél. Neked azzá kell válnod, meg kell testesítened Perszeuszt.

Meg kell testesítenem, ismételte magában Pietro, mintha belső hangra várna, ami megerősíti.

*

Két hegylánc koszorújában a Comói-tó csupa öböl meg bemélyedés, a szerint, amint a hegyek előreugranak, vagy hátrébb húzódnak. Aztán váratlanul összeszűkül a tó, és úgy hullámszik tovább, mintha folyam volna a jobb oldali hegyfok és a bal oldali széles partszegély között.

A mesére figyelj, Pietro, nekifogok a munkának.

Most azt a jelenetet rajzoló, amikor Perszeusz megérkezett a Comói-tó partjára. Belenézett ezüstpajzsába, melyet Pallasz Athénétől kapott. Úgy látott benne mindent, mint egy tükörben, és ezáltal Medúsa zöld szemének halálos pillantása nem áthatott neki. Ha a szemébe nézne, kővé dermedne. Felemelte rövid kardját, és egyetlen csapással levágta a fejét. Csak Medúsa nem volt halhatatlan. Amint lehullt a feje, a nyakából kiömlő vértócsából kiemelkedett Pegazus, a szárnyas ló, mintha egy hatalmas lárva lenne, burkát széttépeve kitérte szárnyát, és a meglepett Perszeusz szeme láttára felröppent a magasba. A felhők megfürdették, és tiszta hófehér lett. A bal lábad hajlítsd be, tedd kényelmesen a zámolyra, mintha a leölt gorgó lenne alatta. Legyél büszke arra, amit tettél. Lássam!

A Medúsa-fej most élettelenül feküdt a földön. Felemelte, ahogyan a győztesek az ellenség skalpját, csöpögött belőle a nyálas váladék. Akkora volt a véres hústömeg, hogy Perszeusz attól tartott, nem fér bele a tarisznyájába. De a táguló varázstarisznya olyan könnyen magába fogadta a terhet, mint egy követ, mégis olyan súlytalan maradt, mintha még mindig üres lett volna. Perszeusz megemelte szárnyas saruba bújtatott lábát, és a magasba emelkedett. A halhatatlan gorgók felébredtek a zajra. Körülnéztek, és amikor meglátták halott, fej nélküli testvérüket, féktelen haragra lobbantak. Szemükben izzott a tűz. Széttárták szárnyukat, mint a gonosz angyalok, vadul keringve a Comói-tó fölött, a bűnöst keresték rikoltozva. Fejükön vészjóslóan ágaskodtak és sziszegtek a viperák, de Perszeuszt nem bánthatták, mert a sisak láthatatlanná tette. A gorgók hiába cikáztak dühödten a tó felett. Senkit sem láttak, akire lecsaphattak volna.

Pietro karja lehullt, mint egy kődarab.

Jól van, lazíts. Fújd ki magad, a kezedbe adom az inged. Vedd fel. Aztán kioldom a kendőt.

A fiú hunyorogva nézett körül. Kereste saját magát, de nem látott semmit. Az a valami, ami szoborkezdemény lehetett, nedves rongyba volt takarva.

Nem akarom, hogy így, kialakulatlan formájában lásd, mert az befolyásolna, mondta a Mester.

Elmúlt két nap. Pietro nem mert a műhely felé menni, mert tudta, hogy a Mester nem venné jó néven, ha belesne, min dolgozik.

Kiment a piacra, hogy segítsen az anyjának, Lunciának. Szétterített egy sűrű halászhálót, arra tette a fedeles vesszőkosarat.

A kosár árnyat adott a halaknak, még sokáig fickándoztak így a bádogedényben, amiben tengervíz volt. Mindegyik fajtából kiterített egyet a hálóra, hogy lássák a vásárlók a választékot.

Amikor Bandinello arra sétált, nem állhatta meg, hogy bele ne kössön a fiúba. Jó hangosan mondta.

Úgy hallom, jó pénzért eladod magad annak a szodomitának.

Pietro elvörösödött. Körülnézett, és látta, hogy a fél piac odapillant, és gúnyosan végigméri.

Én pedig úgy hallom, hogy az ilyen vén kappanok nyáladzanak a sikamlós történetekért, és irigységből aljas pletykákat terjesztenek.

A mestered testközelből meríti anatómiai tapasztalatait.

Ő egy művész.

Még hogy művész! Közönséges bitang, aki mindent ingyen akar, csak mert nemes urak közt legyekedik, de az ő anyja is itt árult a piacon.

Pietro felkapta a hálót a földről, amin a halat árulta, és kivetette Bandinellóra, mintha csak halászna. A szerencsétlen úgy belegabalyodott a kötelekbe, a saját csuhájába, a háló szövédékebe és szigonyaiba, hogy hamarosan a földön fetrengett, elfogta a hisztéria, és minél inkább menekült volna, annál szorosabb-

ra hurkolta maga körül a saját csapdáját. Nem tudott kiszabadulni, felsértette a végtagjait, vérzett az arca. Úgy visított, mint egy kismalac, segítségért kiabált. Addigra már százával nyüzsögtek körülötte, nem akart közbeavatkozni senki. Csak nézték, mint amikor egy gonosz embert vitt az Arno. Odaértek a katonák is a zajra, faggatták a báméskodókat, hogy mi történt.

Majd én elmondom, majd én, ordította a hálóra csavarodott Bandinello. Ez a romlott lóköttő, Pietro támadt rám, el akarta venni az erszényemet.

A katonák azonnal hátracsavarták Pietro karját, hiába tiltakozott, hogy ő ugyan nem akarta kirabolni ezt az undorító vénembert. Belekötött, és meg kellett védenie a becsületét.

Neked ugyan nincs itt becsületed, azt sem

tudod, ki az apád: az egész város, meg a másíknak is a fele.

Ezt még megkeserülik, fenekedett csapzottan Pietro a fogdmegek szorításában.

Még beszédem lesz az anyáddal, jó pénzért most is kapható bármire, röhögött kárörvendően Bandinello.

De a hálóból kibontakozó vénember gúnyos kacagását már nem hallhatta Pietro, mert elhurcolták a fogdába.

Nem sokáig tartották bent. Mire bealkonyodott, már a Mester nyomában sántikált át a piactéren.

Tisztességesnek és jónak lenni önmagában kevés a boldoguláshoz, mondta a Mester.

Mégis a herceg előtt kellett tisztáznia a dolgot.

Az csak kettőnkre tartozik.

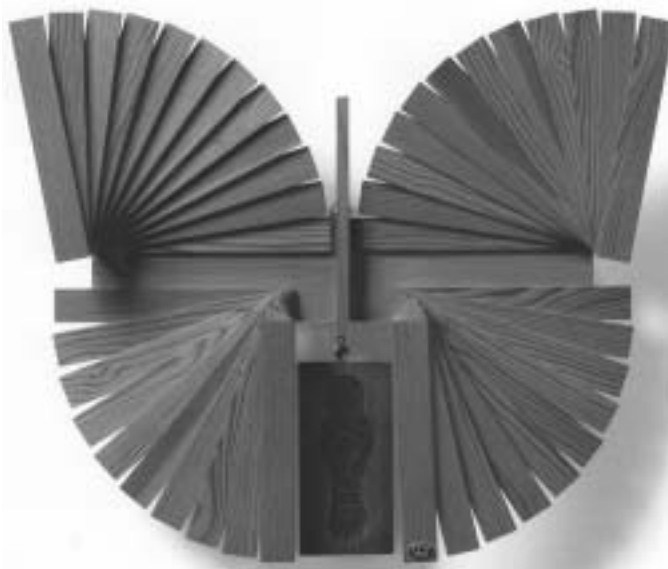
Lehet egyáltalán védekezni a rágalmak ellen?

Látom, hogy vérzik az orrod, tehát védekeztél.

Alaposan helybenhagytak a katonák.

De most már csillapodj. Néhány nap, és kutya bajod se lesz.

Nem hiszem, hogy érti. Nekem az fáj, hogy itt nem az én szavamnak hisznek, hiába van igazam. Itt bárkit megölhetnek büntetlenül, bárkit, és mindig a gyilkosnak lesz igazam.

A lepke két élete (mézeskalács nyomóforma, faléc installáció)

Vagy elszökik a gyilkos egy másik városba, nevette a Mester. Jó, hogy végre rájöttél. Érne fog még sok-sok csalódás.

Pietro elbizonytalanodott, mint aki már kételkedik mindenben.

Folytatni akarja ezek után?

Menj haza, mondom, aludj rá egy nagyot. Holnap nehéz munka vár ránk.

Az asztalon rajzok heverték. A Mester egy üres boroskancsó mellett szendergett az asztalra dőlve.

A nap első sugara aranyba foglalta a leendő szobor méretarányos mását.

A lány, aki friss lepényt hozott, hosszan nézegette. Aztán a Mesterhez lépett, és megrázogatta a vállát, hogy ébredjen, mert nem lesz jó a lepény, ha elhül.

*

Pietro bekötött szemmel hallgatta a mitológiai történetet, amely azzal folytatódott, hogy a tengerből mindennap előkúszott egy hatalmas, kígyótestű szörny, amely nyájakat pusztított, és embereket falt fel. Aznap éppen a király lánya, Androméda került sorra, ott zokogott az egész udvar, annyira sajnálták a gyönyörű lányt, könyörögtek a királynak, hogy ne áldozza fel a saját lányát. Akkor vezették szegényt a tengerpartra. Elkísérjük ezen a rajzon, de máris menekülünk, hogy ne lássuk a pusztulását. A szörny nemsokára felmerül a habokból.

Ne mozogj, mert a hátizmaidat rajzolom!

Perszeusz nem tévovázott, hanem hátat fordítva az embereknek, a parthoz sietett, és a tenger fölé emelkedett. Egy sziklaszirten megpillantotta a megkötözött Andromédát, majd nem messze tőle, a kavicsos parton a királyt meg a királynét. A szülők nem tudtak elválni a szeretett lányuktól. Vesszenek inkább vele együtt. A tenger egyszerre szilaj hullámokat vetve tombolni kezdett. A vízből kiemelkedett az óriási szörnyeteg pikkelyes, nyálkás teste, a felkorbácsoló hullámok vadul örvénylettek körülötte. Androméda rémülten felsikoltott, kétségbeesett szülei hangos zokogásban törtek ki. A szörny egy tajtékos hullámot maga előtt sodorva a szirt felé tartott, ahol Androméda fehér kendőjével eltakarva szemét, mint kivégzésük előtt a halálraítéltek, sorsa beteljesedését várta. Ezt rajzolom most, mert a szobor fehér márvány talapzatára ebből a jelenetből egy domborművet készítek. Ez a történet nem arról szól, ami elmúlt, ezt véd az eszedbe. Nem valaki más akarja megmenteni azt, akit szeret; nemcsak az a művész,

aki teremt, hanem az is, aki felismeri magát benne. Ez a történet arról szól, hogy mi Perszeusz leszár-mazottjai vagyunk.

A hullámok fölött lebegett láthatatlanul a levegőben, kivonta kardját. A szörnyeteg dühösen kapkodott a hős ifjúnak a víz színére tükröződő árnyéka után, de Perszeusz kardja máris lesújtott rá. Most a szörny hirtelen kimagasodott a tajtékzó tengerből, de Perszeusz szárnyas sarujával a magasba szökkent előle, ahol a felhők jótékonyan elbújtatták. Majd váratlanul ismét lecsapott rá, addig csépelte a kardjával, míg a vértől vörös nem lett a tenger. A szörny tekergett, vonaglott, védekezett, segítségül hívta a vihar villámain. Mindhiába igyekezett Perszeusz, nem bírt a hatalmas ellenféllel. Mintha Perszeusz kardcsapásait meg sem érezte volna. Véres szemével kitartóan próbálta kifürkészni az ifjú mozdulatait. Ez a borzalmas tekintet eszébe juttatta Perszeusznak Medúszát. Gyorsan kivette tarisznyájából a fejet, és megmutatta a szörnynek, tekintete találkozott Medúszá üveges pillantásával, amely még mindig halálos volt. A kígyótest nyomban kővé dermedt, lesüllyedt a tenger mélyére. Meredek örvény jelölte a helyet, ahol a tengerfenékre zuhant. Testéből vörös korallsziget emelkedett fel.

Azt mesélik, zátonyra futott hajósok csontjai borítják.

*

Másnap nyüzsgő kovácműhelyé alakult az udvar, a karos kútból egyfolytában vödörökkel hordták a vizet, ami a folyamatos hűtéshez kellett. Egyszerre szítani a parazsat, és hirtelen lehűteni, miközben felveszi a végső formáját.

Már csak néhány állvány hiányzott. Két inast lefoglalt Bandinello emberei a Firenzébe vezető úton, és azzal vádolták őket, hogy lopták a rönköket, ezért a szekeret és a lovat is elkobozták.

A Mester tudta, hogy Bandinello sosem adja fel, nem hagyja annyiban a megaláztatást, hogy ezt a munkát valaki más kapta meg. Beteges gyűlölet fűtötte, már semmitől sem riadt vissza. Üzengetett és fenyegetőzött. Szunnyadt benne a parázs, dédelgette magában, és az alkalomra várt, hogy minden befolyását latba vetve gáncsolja ellenfelét, a szobor kivitelezését.

Addig kell ismételni, amíg el nem hiszik, hogy nem zörög a haraszt. Kitalálta, hogyan csaphatna botrányt, még mindig ugyanazt a lapot akarta kijátsszani, ami kényes is, gyanút keltő is, amitől a közön-

ség eleve előítélettel fogadja majd a szobrot. Nehogy dicsérő szonettekét írjanak majd róla!

Felkereste a lotyó Lunciát, Pietro anyját, hogy ijesszen rá a Mesterre. Egy szombati napon éjfélkor beállítottak hozzá a fiúval együtt, miután értesítették a poroszlók várkapitányát is, hogy nagyobb nyomatékot adjanak az ügynek. A műhely közepén egy háromágú gyertyatartó fényei élessé tették az arcvonásokat, kiemelték mindenkinek a ravaszágát, a szándékát és az érdekeit, a lángok felnagyítottak mindent, magasan felsiklottak az indulatok, egészen a mennyezetig.

A Mester csak ezeket a finom rezgéseket figyelte, de hangosan csak annyit mondott, hogy amit a gyűlölet és a féltékenység hoz a világra, az csak torzszülemény lehet, nem pedig művészet.

A várkapitány nem értette, hogy mi történik itt ezen a késői órán.

Luncia elpanaszolta, hogy kénytelen otthon lakat alatt tartani a fiát, hogy megőrizze becsületét és jó hírét.

Ugyan kitől, kérdezte a Mester.

Luncia csak szenteskedett, mint egy vásári komédiás, nem adta fel. Vihorászott, mint egy bordélyból kiöregedett örömlány. Azt motyogta, hogy ezt beszél, és az emberek száját nem lehet befogni.

A poroszlók várkapitánya elmondta a vádat, amiért a Mestert akár visszaviheti az Angyalvárba is.

Te vagy a megmondhatója, Pietro, hogy vétkeztém-e veled.

Csend lett.

Nem, bógte el magát, mint egy taknyos kölyök.

De az anyja hamar feltalálta magát, felcsapta az orrát, és egészen másfajta cselet szövögetett, hogy legalább ő jól jöhessen ki ebből az ügyből.

Ejnye, Pietro, te kis huncut, azt hiszed, nem tudom, hogy megy ez? Megbocsátok neked. De nagyon jól tudja a Mester, hogy a nyelvemtől retteg a piac, az az aranytallér, ami a nyakában lóg, és olyan szépen csillog rajta a lilium, az feledtetni tudná velem a szégyent, ami most ide vezérelt.

A szégyen az, hogy katonákat toboroztál ellenem, és a saját fiadat használtad fel, hogy megszarolj. De akkor sem kapsz tőlem semmit. Ha nem volnék tekintettel erre a szerencsétlen, ártatlan fiúra, aki ismeretlen apjától örökölte fizikumát és büszkeségét, akkor most kifolyatnám a véred itt, helyben, hogy lefetyeljék fel a kutyák. De legyünk elnézőbbek, egy trágyásszekér is megteszi, hogy Firenze végleg kivessen magából Bandinellóval együtt.

*

Pietro tudta, mekkora szükség lesz most minden dolgos kézre a műhelyben. Hajnalban nekifogtak a kemen-ce építésének. Amikor a Mester megjelent az udvaron, Pietro elésietett, és kezdte volna hadarni azokat a mondatokat, amiket egész éjszaka rakosgatott össze és mormolt magában, mint valami verset, hogy bocsánatot kérjen, de a Mester megelőzte. Felemelte a kezét.

Most egy pofont érdemelnél, akkorát, amekkorát az apámtól kaptam, amikor azt akarta, hogy örökre az emlékezetembe véssem a pillanatot, amikor a szalamandra megjelent a tűzben.

Pietro daccal várta a beígért pofont.

Perszeuszra viszont nem emelhet kezét senki emberfia, szögezte le a Mester. Felemelt keze pedig a szokásos mozdulatot tette: gyerünk, munkára.

Először egy vasvázra rakva agyagból megformázta a leendő szobrot. Az inasai adogatták fel neki a tálakat, és gondoskodtak róla, hogy mindig egyformán képlékeny legyen. Eltartott három napig. Miután a forma kihült, hamuszínűre száradt. Mielőtt repedezni kezdett volna, bevonta viasszal, olyan vastagon, amilyen vastagnak majd a bronznak kell lennie. Ezt a viaszt egészen finoman, a legnagyobb aprólékossággal alakította ki, napokon át dolgozott rajta, hogy a rajzolatok, ahol kell, élesek és határozottak legyenek, másutt ecsetekkel pepecselt, hogy simává tegye a felületet.

A bronz pontosan olyan formát vesz majd fel, amilyent a viasz hiánya hagy.

Miután a viasz megkeményedett, az egészet bevonta agyaggal.

A külső rétegen viaszcsöveket vezetett ki, ahol melegítéskor a viasz kifolyhat. Az egész alkotmányt, a háromrétegnyi szobrot átverte négy vasrúddal, hogy a viasz kiolvadása után ne mozduljon el a belső agyagmag.

Ezt még a herceg is látni akarta, és hitetlenkedve csóválta a fejét, hogy miféle szobor lesz ebből. A kezébe vette, forgatta a szobor makettjét, amit már jól ismert.

Nézze csak meg, kegyelmes uram, két csövön folytatom majd ki a bronzot, különben ezt a kicsavart testtartású, bonyolult alakot lehetetlenség lett volna kiönteni.

Olyan, mint egy sárszarkofágba rejtett múmia.

Valójában az is, páratlan hasonlat, kegyelmes uram.

A herceg továbbra sem volt megelégedve a látvánnyal.

Engem az a szép Medúsa-fej aggaszt, melyet Perszeusz a feje fölé emel. Ki lehet azt egyáltalán önteni?

Látja, kegyelmes uram, ha valóban úgy értene a mesterséghez, amint állítja, akkor nem az a szép fej aggasztaná, hanem Perszeusz jobb lába, amelyiken támaszkodik.

Már csak megszokásból is folyton ellenkezik...

A tűznek az a természete, nagyuram, hogy felfelé tör a heve, ezért Medúsa feje minden bizonnyal remekül sikerül. Lefelé viszont nehezebben terjed a tűz, holott hat rőf hosszan lefelé is izzania kéne, hát ezért aggódom én, hogy sikerül-e a láb.

No és a kardja?

Ugyan, kegyelmes uram, már régen készen van. Kipróbáltam, milyen éles, felaprítottam vele három káposztafejet a lakomához. Önnek szántam a megtiszteltetést, hogy majd a szobor kezébe adja a leleplezés előtt. Páratlan ötvösmunka, rozsdamentes acél a pengéje.

*

Megint eltelt egy hét, kiásták a hatalmas vermet is, amibe majd leengedik a szoborformát, amit majd kitölt a bronzfolyam. És valóban, mintha elnyelte volna a föld, így állt, üledett, keményedett az agyag a gödörben. A kemencét úgy alakították át felette, hogy szellős legyen, jókora tüzet lehessen rakni benne, legyen a katlannak is egy kis mozgáster, ezért felülről függesztették fel három hatalmas haranglábra, mintha csak ebédet főznének.

A katlan szájának magasságában téglából körfolyosót építettek, hogy bármikor fel lehessen menni a lépcsőn, meg lehessen nézni, hogyan olvad a fém. Égett a gyantás fenyőfa, gyöngyözött az inasok homloka, a kővájatot a szobor középpontja felé irányították, hogy a massa minél gyorsabban árassza el a viasz által üresen hagyott járatokat és felületeket.

A két szelepszabályozóval szükség szerint adagoljuk a fémét, figyeljete!

A bőrfújtatók megállás nélkül, sziszegve szították a szenet.

A Mester, akár egy megszállott, rohangált a lépcsőkön, egy óriás érckanállal mintát vett, és a vízben gyorsan lehűtötte, hogy ellenőrizze az ötvözet minőségét. Hatvanfontos óndarabokat dobott az üstbe, mintha valóban főzne valamit, és nézegetné az állagát, hogy mi kell bele.

Most hozzatok még ónedényeket, mindegy, hogy honnan, először az én házamból pakoljatok ki

mindent, jó lesz majd helyettük a cserépedény is. Aztán jöhetnek az óntalak a szomszédból. Nem lesz elég, ez nem elég, hozzatok rézkancsókat is, evőeszközöket, az alumínium is megfelel, ordította türelmetlenül.

Mindenki rohant, amerre látott, adogatták a Mesternek sorban, ami a kezük ügyébe került, szinte mindegy volt már, micsoda, csak szaporodjon, csak elég legyen. Végül a Mester is elrohant. Hétolnyi fát hoztak a Seristori család Montelupo melletti erdejéből. Három éjszaka rakták egyfolytában a tüzet. A középső éjszakán eleredt az eső, és a massa felszíne megkásásodott. Másnap kétszer annyi fát nyelt el a kemence.

Idetolom kocsin azt az öl cserfát, ami évek óta ott szárad a kamrámban.

Csak Pietro maradt, hogy az olvasztásra figyeljen, közben nézte a lángokat, hogyan fehéritik ki a rézbográcsokat, és hogyan olvadnak egybe az ónmécsekkel. A fehér izzás mögött egy hosszú, fekete köpenyt látott felkapaszkodni a lépcsőn, csuklyája eltakarta az arcát. Lopakodva körülnézett. A fiú a nyomába eredt, látta, hogy egy vaskalapáccsal az egyik haranglábbhoz rohan. Három vaspilléren függött a katlan a tűz fölött, elég volt csupán az egyiket kiütni, hogy kicsorduljon az olvadó fémmassa, és ha szétfolyik, sosem lesz másik, a bronz kárba vész, és a szobor is megsemmisül, mert ha lezuhan, a súlyától összetörik az agyagforma a földben, és ott lesz a szobor sírhelye, ahova elásták.

Sosem lesz többé Perszeusz, én elpusztítom!

Pietro kinevette.

Azt kapjátok, amit megérdemeltek.

Már lendült is a karja. Csak egy pillanaton múlt, hogy nem sikerült telibe találnia a kalapáccsal a vaspillért, mert abban a pillanatban a fiú megragadta a csuklyáját, és ahogy elrántotta, az ütés célt tévesztett, a vaskalapács a tűzbe hullt, a parázs felbőszült tűzijátékkal felelt, a katlan pereméig csapott fel a dühös láng.

Fegyver nélkül maradt, ez némi bizonytalansággal töltötte el. Amikor megfordult, Piétróval találta szemben magát. Bandinello gyűlölettől eltorzult arccal rontott neki.

Csöcselék! Most megtudjátok, hogy egy szobrásznak milyen edzettek a karjai, üvöltötte, és megragadta a fiút az ingénél, hogy letaszítsa.

Hercules és Casus elszánt küzdelme volt ez. Birkóztak a körfolyosó keskeny párkányán, nekicsa-

pódtak a vaskorlátnak, a fiú teli szájjal hahotázott dühében. Csak a vak szerencsén múlt, hogy nem zuhantak le egyszerre mind a ketten. Pietro nem engedte el, nézett a szemébe, mint aki meg akarja ragadni ezt a pillanatot.

Úgyse mered megtenni, sziszegte Bandinello.

Dehogynem.

Csak egy nyikkanás hallatszott, ahogy Pietro a térdével tiszta erőből az ágyékába célzott, a lendülettől Bandinello hátrazuhan, a fájdalom még tett egy csavart is a test ösztönös mozdulatába.

A forró katlan falai a többszörösére erősítették az ordítást.

Az izzó bronzfelület egyetlen pontban nyelte el. Sercent egyet, mintha csak beleköptek volna a forró masszába.

A visszhang elült.

A halál, mint a bronz, örökké tart, mondta Pietro, és érezte, hogy ezzel a saját sorsa is megpecsételődött.

Lent megelevenedett az udvar.

Elszigáztan, fáradtan szállingóztak mindenfelől az inasok, a házból, az udvarból, a betorkolló kis utcákból a tálakkal, vállon cipelt gerendákkal, korhadt rönkökkel, hozta mindenki az utolsót is, ami a keze ügyébe került. A Mester rémülten vette észre, hogy a két kapu fehéren izzik, ha nem indítja azonnal a masszát, szétrobban az egész építmény.

Pietro a lángoktól kivörösödve rohant le a lépcsőn.

A Mester kiütötte a szöveget, és a két csatornán lángholva folyni kezdett a bronz. Olyan iramot vett, mintha könnyű méz csorogna a csuporból, a felszálló göztől, a párálló földtől már nem lehetett látni semmit; az udvart, a házat is beborította a köd. Az inasok köhécselve vizes zsebkendőt szorítottak az arcukra. Jótékonyan eltakarta a pára a kikötött lovakat is. A Mester nem vesztegette tovább az időt. A szobor már úgyis készen állt a földben. Pietrót kellett kimenekítenie a városból, mert közvetlen közelről hallatszott a katonák ordibálása, és az ő nevét kiabálták.

A Sírásók utcáján vágatott végig, aztán letért meredeken az Arno mellett húzódó csatornába, néhol térdig ért a víz. Az éjszaka a menekülőknél kedvezett.

A legszebb csillagképek csak teljes sötétségben merészkednek elő, ilyen a Perszeusz is.

Az etruszk ösvényt kevesen ismerték. Egy ló vágatott a szélben, mintha egy apa a hátán vinné a fiát. Pietrónak csurom víz volt az inge a veritéktől, reszketett, annyira félt.

Éppen most leszel gyáva? Miféle Perszeusz vagy? Erre tanítóttalak?

De túlerőben vannak.

Nem érhetnek bennünket utol, én ismerem a titkos ösvényt.

Mintha hallanám a csattogást, a szerszámokat, ezek katonák.

Ugyan, dehogy, gallyakon taposunk, a lovunk patája zúzza a köveket. Szikrát vetnek a patkószögek.

Hiszen láttak engem, és most üldöznek bennünket a vasálarcosok.

Nem tudhatod.

De akkor sem tettem volna mást.

Eltakar bennünket az olajliget.

Egyre gyorsabb lett az iram, ciprusok csapódó ágai sértették fel az arcukat, az éjszakában csak az eliszkoló vadak szeme fénylett. Az út kanyarulatait csak a holdkaréj rajzolta ki, a sötétben kétoldalt szakadékokat lehetett sejteni.

Már látom őket.

Ne nézz vissza. Érezni a felszálló párát, farkasok órája van, közel járunk.

A ló nyerítve vágatott a pallóra, ahova a flotta kísérobárkáját kötötték.

És valóban, nyomukban felvértezett katonák hadonásztak. Mintha a semmiből tárult volna eléjük a tenger világosan vibráló, palaszerű felülete.

Most ugorj, gyerünk, és rohanj a vezérhajóhoz, ahogy csak a lábad bírja. A hajón a herceg testőrei vannak, akik engem is védenek. Látod, már eloldották a mólón a kötelet. Most ugorj, én addig feltartatom ezeket a kuttyákat.

A Mester keresztbe fordította a lovát.

Félre az útból!

Nem megyek sehova.

Visszaviszünk az Angyalvárba, bűnrészes lettél.

A katonák látták, hogy Pietrót már nem foghatják el, a hajó kifutott a vízre. A Mester nem tanúsított semmiféle ellenállást, hagyta, hogy hátraszorítsák és megkötözzék a kezét.

A vezérhajó sebesen távolodott a parttól. A fiú leoldotta oldaláról a vörös szalagot, felnyújtotta, és szorította a tenyerében. Mint Medúsa fejéből a kígyók, ahogy siklottak volna el, úgy elevenedett meg a szalag a szélben, szabadult volna, de a fiú nem hagyta, inkább az ingét tépje le a szél, azért nem kár, a vezérhajó hátsó fedélzetén állt, a súlypontját jobb lábára helyezte, pontosan olyan volt, mint a szobor, és tudta, hogy ez a mozdulat már így marad mindörökre.